

BÖLÜM

1

RADYOLOJİ TARİHİ

Prof. Dr. C. Çınar BAŞEKİM

AMAÇ

X-ışınlarının keşfinden itibaren dünyada ve ülkemizde olan gelişmeleri kavramaktır.

KAZANIMLAR

Bu bölümü tamamladıktan sonra öğrenciler radyolojinin başlangıcından günümüze kadar nasıl geliştiğini tanımlayabilecek; bu gelişmelerin tıptaki yansımalarını açıklayabileceklerdir. Türk radyolojisinin gelişimini irdeleyerek ve bu uğurda hayatları pahasına emek veren öncü radyologları tanıyarak Türk radyolojisinin geçmişte ve günümüzde dünyadaki yerini tartışabileceklerdir.

ÖZET

X ışınları Alman Fizikçi Conrad Röntgen tarafından 8 Kasım 1895 tarihinde bulunmuş ve kısa sürede yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde de bu tarihten kısa bir süre sonra tıbbiye öğrencisi Esad Feyzi tıbbi anlamda ilk uygulayıcı olmuştur. Esad Feyzi, 1897 Osmanlı-Yunan savaşında bunu yaralılarda kullanarak çok önemli bir uygulamaya imza atmıştır. Daha sonra da radyoloji alanında ülkemizde ilk kitabı ve makaleyi yayınlamıştır.

Türk radyolojisinin öncüsü Esad Feyzi'nin bu başarılı çalışmaları, daha sonraki meslektaşlarına da örnek olmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra ilk tıbbi dernek organizasyonu da gerçekleştiren Türk radyolojisi bugün tanınan ve girişimsel alanındaki uygulamalarla dünya radyolojisinde hak ettiği yeri almıştır.

Kaynaklar

1. Besim A. Başekim ÇÇ. Dr. Esad Feyzi Bey. Türk Radyolojisinin Öncüsü. Nisan Kitabevi. Eskişehir 2018
2. Pınar T, Dicle O: Yüz Yıllık Yolculuk. Başlangıcından Günümüze Türk Radyolojisi. 5G Matbaacılık Ltd. Şti. İSTANBUL 1995
3. İkdam Gazetesi. Bir Keşf-i Mühim. 18 Ocak 1896
4. M.Sadık. Doktor Röntgen'in Keşfi. Servet-i Fünun. Fenni Sohbetler. No: 256. 6 Şubat 1896
5. Ahmed İhsan. Dersaadet'te Röntgen Usulüüle Fotoğraf Alınması. Servet-i Fünun. No: 277. 2 Temmuz 1896
6. Ulman Yi, Livadas G, Yıldırım N. The pioneering steps of radiology in Turkey (1896-1923). European Journal of Radiology 2005;55:306-310
7. Özden AM, Ünver AS. Dr. Esad Feyzi Merhum ve bizde X reyonu üzerine ilk araştırma. Ölümünün 45. yıl dönümünde ilk röntgencimiz. İstanbul. İstanbul Tıp Tarihi Enstitüsü Yayını. 1946.
8. Ahmed İhsan, M. Sadık. Servet-i Fünun, No.326, 10 Haziran 1897
9. Yıldırım N. 1897 Türk-Yunan Savaşı'nda Gazilerin İstanbul'a Nakli, Tedavileri ve Kızılhaç Yardımları. Toplumsal Tarih Dergisi 178:22-31. 2008
10. Gazette Médicale d'Orien 15 Temmuz 1897, Sayı 42
11. Erdemir AD, Başağaoğlu İ. Radyolojide tarihi gelişmeler ve tıp etiği sorunları. Nobel Tıp Kitapevleri 2010
12. Mahmut GÜRGAN. İlk Röntgen şehitlerimiz. Atatürk dönemi sağlık tarihi kongresi (1920-1938). Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları 2009
13. Yıldırım N. Gureba Hastanesi'nin İlk Röntgen Uzmanı. Dr. İbrahim Vasıf Bey. Bezmialem Aktüel. 8-12. 2021
14. Dicle O. Türk Radyoloji Derneği'ni Kimler Kurdu. Türk Radyoloji Dergisi. 36:52-55 2017
15. Esad Feyzi. Röntgen Şu'â'tı ve Tatbikât-ı Tıbbiye ve Cerrahiyesi. 1314-1898. (Röntgen Işınları ve Tıp ve Cerrahi Uygulamaları. Ed. Aytekin Besim. 2006 Ankara)
16. Kozlu C. Bir Tıp Şehidi. Selahattin Mehmet Erk. Cumhuriyet'in İlk Röntgen Profesörü. Remzi Kitabevi. İstanbul 2022
17. Esad Feyzi. "Röntgen Şuââtının suret-i istihsali, havassı, mahiyeti, tatbikat-ı tıbbiyesi" (Röntgen ışınlarının elde edilmesi, özellikleri, tıbbi uygulaması), Nevsal-i Afîyet, yay. B.Ömer, 1.sene, İstanbul. 1315 (1899)
18. Yıldırım N. Hastane Tarihimizde Bir Kutup Yıldızı. Hamidiye Etfal Hastanesi. İstanbul 2010
19. Türk Elektroradyoloji Mecmuası. Kader Matbaası. İstanbul 1936
20. Klinik Radyoloji Dergisi. 1940
21. Berkman AT. Engelli-Engibeli Uzun Yıllar, "Bir Hayat Anıları" 1900 – 1987, Selar Ofset,1988
22. Kuter S. Türkiye'de radyoloji biliminin kuruluş tarihi. Türk onkoloji dergisi. 2011;26 Ek1
23. I.Milli Türk Radyoloji Kongresi Programı.
24. Ergüder R, Ayrıl MN. Cerebral Angiographie-Beyin Hastalıkları Teşhisindeki Değeri-Kliniğimizde Uyguladığımız Metod. Hekimlikte Yeni Görüşler Mecmuası. 7(2). 1953
25. Çizmeli O. Girişimsel Nöroradyolojiye Nasıl Başladık. Türk Radyoloji Seminerleri. 10(1):154-159 2022
26. Başekim ÇÇ. İlk Röntgen Şehidimiz İbrahim Vasıf. Eskişehir 2020
27. İsmail Süleyman. Röntgen ve Radyum Şuaatının Tatbikat ve Menafi-i Tıbbiyesi. 1907